

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 192/2014-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosť Š. B., zastúpeného euroadvokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, Symfonická 1496/9, Praha 5, Česká republika, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s porušením čl. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 312/2013-58 z 31. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2013 doručená sťažnosť Š. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s porušením čl. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 312/2013-58 z 31. mája 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že „Rozsudkom Vojenského obvodového soudu Prešov ze dne 30. 6. 1981 sp. zn. T 98/81 byl stěžovatel uznán vinným trestným činem nenastoupení služby v ozbrojených silách podle § 269 odst. 1 trestního zákona a byl za to odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 2 a půl roku nepodmíněně se zařazením do I. NVS.

Výkon trestu, včetně vazby, proběhl od 3. 6. 1981 do 3. 12. 1983.

Usnesením Vojenského obvodového soudu Prešov ze dne 16. 1. 1991 sp. zn. 4 Rtv 138/90 byl podle § 14 odst. 1 písm. f) shora uvedený rozsudek zrušen ve výroku o trestu a stejně tak byla zrušená všechna obsahově navazující rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo, pozbyla svého podkladu.

Následným rozsudkem Vojenského obvodového soudu Prešov ze dne 16. 1. 1991 sp. zn. 4 Rtv 138/90 byl stěžovatel odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku.

Sdělením Ministerstva spravedlnosti SR ze dne 14. 12. 1995 č. 6743/93-91/1358/V, byl stěžovatel částečně odškodněn.

Stěžovatel se však pokládal za nevinného, a proto chtěl dosáhnout úplného zproštění trestu i viny. To se nakonec podařilo.

Usnesením Okresního soudu Prešov ze dne 22. 1. 2010 sp. zn. 41 Nt/10/2009 byla všechna dosud pravomocná rozhodnutí zrušená a následným usnesením ze dne 15. 3. 2011 č. j. 5 Tv/3/2010-17 bylo trestní stíhání stěžovatele zastaveno, neboť žalovaný skutek není trestným činem a není důvod k postoupení věci.

Dne 28. 6. 2011 požádal stěžovatel Ministerstvo spravedlnosti SR o odškodnění, mj. v položce náhrada nákladu obhajoby.

Ministerstvo spravedlnosti SR melo žádost vyřídit do 6 měsíců, t. j. do 28. 12. 2011, ale neučinilo jak.

Stěžovatel se proto 27. 3. 2012 obrátil na soud. V řízení, které bylo zaevidováno u Okresního soudu Bratislava I. pod sp. zn. 24 C/123/2012, se stěžovatel domáhal náhrady nákladu právního zastoupení ve výši 93,01 Euro s příslušenstvím.

Dříve než soud rozhodí ve věci samé, Ministerstvo spravdnosti SR postupné začalo plnit. Dne 1. 6. 2012 přiznalo stěžovateli náhradu nákladů právního zastoupení ve výši 93,01 Euro, dne 4. 12. 2012 přiznalo úrok z uvedené částky,

Stěžovatel na kroky Ministerstva spravdnosti SR reagoval příslušným návrhem na částečné zastavení řízení a po přiznání úroků stěžovatel navrhl úplné zastavení soudního řízení.

Okresní soud Bratislava I. návrhu vyhověl usnesením ze dne 18. 2. 2013 č. j. 24 C/123/2012-41. Řízení zastavil a stěžovateli přiznal náhradu nakladů řízení ve výši 97,10 Euro.

Stěžovatel byl s usnesením soudu spokojen, ale Ministerstvo spravdnosti SR reagovalo odvoláním, v němž tvrdilo, že přiznáním náhrady nákladu řízení došlo k nedůvodnému obohacení oprávněné strany.

Nato stěžovatel reagoval 13. 5. 2013 vyjádřením k odvolání.

Krajský soud Bratislava usnesením ze dne 31. 5. 2013 č. j. 5 Co/312/2013-58 usnesení soudu prvního stupně v napadené části změnil tak, že stěžovateli náhradu nákladu řízení nepřiznal.

Nepřiznání náhrady nákladů odvolacího řízení zdůvodnil Krajský soud Bratislava tím, že stěžovatel podal pro jednotlivé odškodňovací položky samostatné žaloby, což je nevhodné, když vše mohl uplatnit jednou žalobou...“

Sřažovateľ podáva sřažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) výlučne proti namietanému uzneseniu krajského súdu z 31. mája 2013.

Podľa názoru sřažovateľa kľúčovou otázkou v danej veci je, či bol povinný podávať výlučne jednu žalobu, aby vyhovel požiadavke súdu na hospodárnosť konania.

Sřažovateľ argumentuje tým, že takú požiadavku na hospodárnosť konania, ako ju interpretoval odvolací súd, právny poriadok Slovenskej republiky nevyžaduje. Krajský súd podľa názoru sřažovateľa ho v skutočnosti trestá za úspech v tomto konaní, keď mu ukladá, aby hradil náklady konania „zo svojho“ po tom, ako žalobu podal dôvodne,

a to len preto, že žalovaná strana po podaní žaloby postupne splnila všetko ešte predtým, ako súd rozhodol vo veci samej.

Sťažovateľ poukazuje na to, že predmetný spor vznikol kvôli tomu, že Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) nesplnilo svoju zákonnú povinnosť v zákonom ustanovenej šesťmesačnej lehote a následne začalo vydávať rozhodnutia, ktorými stanovisko k jednotlivým položkám priebežne menilo.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza, že ministerstvo „*nejprve v šestimesečnej zákonnej lehote vôbec nereagovalo a potom začalo vydávať rozhodnutia, jimiž stanovisko k jednotlivým položkám priebežne menilo;*

Rozhodnutie ze dne 1. 6. 2012: Priznány cestovní náklady 59,76 Euro, náklady obhajoby 93,01 Euro, náhrada ušlého výdělku 2.489,54 Euro, náhrada nákladu Trestního řízení 6,64 Euro, náhrada nákladu vazby 18,59 Euro, náhrada nákladu výkonu trestu 144,71 Euro, t. j. celkem 2.812,25 Euro. Od této částky však bylo odečteno 60.316,- Sk neboli 2,002,12 Euro, které byly vyplaceny v roce 1995 na základě částečné rehabilitace, takže k výplatě zbylo 810,13 Euro.

Rozhodnutie ze dne 4. 12. 2012: Priznán úrok 43,99 Euro (z částky 791.54 Euro za dobu od 2. 1. 2012 do 14. 8. 2012).

Rozhodnutie ze dne 31. 1. 2013; Priznaný cestovní náklady 59,76 Euro, náklady obhajoby 93.01 Euro, doplatek náhrady ušlého výdělku 995,81 Euro, náhrada nákladu trestního řízení 6,64 Euro, náhrada nákladů vazby 18,59 Euro, doplatek náhrady nákladu výkonu trestu 310,13 Euro, t. j. celkem 1,483,94 Euro (jako doplatek k odškodnění z roku 1995). Od této částky však bylo odečteno 810,13 Euro, které byly vyplaceny na základě rozhodnutí z 1. 6. 2012, takže k výplatě zbylo 673,81 Euro a k tomu úrok z prodlení z této částky.

Sporné a dosud nerozhodnuté zůstává: Náhrada nákladu trestního řízení (rozdíl 19,92 Euro); náhrada nemateriální ujmy (10.000,- Euro).“

Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na to, že jednotlivé nároky sa „odvíjajú“ od rôznych právnych predpisov a navyše, výpočet jednotlivých položiek komplikovalo

čiasťočné odškodnenie z roku 1995. Za týchto okolností by sa konanie o všetkých položkách v jednej žalobe stalo úplne neprehľadným.

Poukazuje tiež na ďalšie skutočnosti, ktorými odôvodňuje uplatnenie nárokov viacerými žalobami. Dáva do pozornosti skutočnosť, že súdy posudzujú jednotlivé položky niekedy odlišne, rovnako tak existujú prípady, keď žalobcovia podali jednu žalobu a súdy následne niektoré položky vyčlenili na samostatné prerokovanie (rozsudky Okresného súdu České Budějovice č. k. 12 C 30/2001-43 z 12. septembra 2001 a Obvodného súdu pre Prahu 6 sp. zn. 7 C 66/2001 z 13. augusta 2003). Sťažovateľ tiež tvrdí, že v takýchto prípadoch sa konanie neúmerne predlžuje.

Sťažovateľ sa domnieva, že vzhľadom na uvedené postupoval najefektívnejším spôsobom tak, aby žaloba bola jednoduchá, žalovanú položku bolo možné jednoducho individuálne posúdiť, konanie nebolo komplikované rôznymi prístupmi žalovaného k jednotlivým položkám a tým, že by ich bolo potrebné posúdiť podľa rôznych právnych predpisov, nehrozilo by vylúčenie jednotlivých položiek na samostatné konanie a žalobu by bolo možné vybaviť čo najskôr.

V konkrétnom prípade bol určený cieľ dosiahnutý tak hospodárne, že sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu primäl ministerstvo, aby mu žalovanú položku priznalo ešte pred meritórnym rozhodnutím, čím boli ušetrené značné náklady.

Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že v obdobných sporoch krajský súd priznal úplnú náhradu trov konania, pričom poukazuje na jeho uznesenia č. k. 5 Co 434/2012-24 z 28. septembra 2012, č. k. 5 Co 492/2012-91 z 30. novembra 2012, č. k. 6 Co 18/2013-42 z 28. februára 2013 a č. k. 5 Co 259/2013-34 z 30. apríla 2013. Sťažovateľ odkazuje na odôvodnenia týchto uznesení s tým, že tam vysvetlené zásady by sa mali uplatniť aj v jeho prípade.

Sťažovateľ argumentuje ďalej aj tým, že ak aj išlo o tzv. drobný spor, neznamená to, že by úspešný žalobca automaticky strácal právo na náhradu trov konania. Rovnako

tak existencia iných žalôb, ktorých výsledok môže byť značne neistý, neznamená stratu nároku na náhradu trov konania, kde žalobca bol plne úspešný.

Krajský súd však v porovnateľnom prípade sťažovateľa postupoval podľa jeho tvrdenia celkom inak, čím voči nemu konal diskriminačne.

Sťažovateľ argumentuje, že súd ho vlastne potrestal ako úspešného žalobcu tým, že musí hradiť náklady konania zo svojho len preto, že podal ešte iné žaloby, napriek tomu, že ministerstvo spočiatku vôbec nerozhodlo a potom k jednotlivým položkám začalo vydávať rôzne rozhodnutia, pritom povinnosť postupovať hospodárne v konaní prostredníctvom hromadných žalôb nie je nikde ustanovená.

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov listiny a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 5 Co 312/2013 a jeho uznesením z 31. mája 2013 s tým, aby bolo toto uznesenie zrušené. Domáha sa aj náhrady trov konania v sume 275,94 €.

II.

Ústavný súd preskúmal rozhodnutia krajského súdu, na ktoré poukazuje sťažovateľ v sťažnosti, a v súvislosti s tým považuje za potrebné uviesť nasledovné:

Uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 434/2012-24 z 28. septembra 2012 bolo zmenené uznesenie Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“), ktorým po späťvzatí návrhu na rehabilitačné odškodnenie vo výške 6,64 € bolo vyslovené, že sa náhrada trov konania navrhovateľovi nepriznáva, a to tak, že ministerstvo bolo zaviazané zaplatiť navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 72,69 €. Podľa názoru krajského súdu postup pri rozhodovaní o trovách konania podľa § 150 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) nie je a nemôže byť pravidlom pri rozhodovaní o sporoch s nízkou hodnotou sporu. Súd pri tomto rozhodovaní musí vyhodnocovať nielen výšku hodnoty sporu, ale rozhodne aj jeho charakter. Musí pritom

riadne a presvedčivo zdôvodniť, prečo v konaní nepriznal úspešnému účastníkovi náhradu trov. Na použitie § 150 ods. 2 OSP nestačí konštatovanie, že trovy konania sú neprimerané voči uplatnenej pohľadávke, aj keď neprimeranosť trov konania k pohľadávke je zákonným predpokladom. V tomto prípade krajský súd okrem iných dôvodov vyplývajúcich z charakteru sporu ani nepovažuje uplatnenú náhradu trov konania za neprimeranú k výške uplatnenej pohľadávky. Pri rozhodovaní o trovách je potrebné postupovať primárne podľa ustanovení o náhrade trov na základe úspechu v konaní a len v osobitných zvlášť odôvodnených prípadoch aj podľa § 150 OSP.

Uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 492/2012-91 z 30. novembra 2012 bolo potvrdené uznesenie okresného súdu, ktorým po späťvzatí návrhu na rehabilitačné odškodnenie v sume 39,18 € bolo konanie zastavené a ministerstvo bolo zaviazané nahradiť navrhovateľke trovy konania vo výške 87,72 €. Podľa názoru krajského súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania nie je v zmysle § 150 ods. 2 OSP daná povinnosť primerane znížiť náhradu trov konania. Znížiť ich možno až po zhodnotení všetkých skutočností týkajúcich sa sporu, jeho charakteru, ako aj samotnej výšky uplatnenej náhrady trov. Výška priznanej náhrady trov v sume 87,72 € sa nejaví ako neprimeraná vzhľadom na výšku uplatnenej istiny.

Uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 259/2013-34 z 30. apríla 2013 bolo potvrdené uznesenie okresného súdu, ktorým po späťvzatí návrhu na rehabilitačné odškodnenie v sume 7,44 € bolo konanie zastavené a ministerstvo bolo zaviazané nahradiť navrhovateľovi trovy konania v sume 72,96 €. Krajský súd v predmetnej veci nevzhliadol dôvody na aplikáciu § 147 ods. 1 OSP alebo § 150 ods. 2 OSP. Aplikáciu moderačného oprávnenia podľa § 150 ods. 2 OSP nepovažoval za potrebnú, pričom prihliadol na charakter sporu, ktorého základom je odškodnenie navrhovateľa za nezákonné väznenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 119/1990 Zb.“). Výška priznanej náhrady trov konania vo vzťahu k výške uplatnenej istiny sa krajskému súdu nejavila ako neprimeraná aj s prihliadnutím na to, že k navyšovaniu trov právneho zastúpenia došlo aj v dôsledku správania sa ministerstva, ktoré dodatočne priznávalo nároky navrhovateľa. Trovy konania nevznikli výlučne

zavinením navrhovateľa, pritom túto skutočnosť nemení ani to, že navrhovateľ si viaceré nároky podľa zákona č. 119/1990 Zb. uplatnil samostatnými žalobami, keďže týmto konaním neporušil žiadnu zákonnú povinnosť, len využil svoje dispozičné právo. Pokiaľ ministerstvo tvrdí, že ak by boli všetky nároky na odškodnenie uplatnené jedným návrhom, predišlo by sa tým zbytočným súdnym konaniam a trovám právneho zastúpenia, krajský súd na tomto mieste konštatoval, že týmto by sa predišlo aj včasným uspokojením zákonného nároku navrhovateľa.

Uznesením krajského súdu č. k. 6 Co 18/2013-42 z 28. februára 2013 bolo potvrdené uznesenie okresného súdu, ktorým po späťvzatí návrhu na rehabilitačné odškodnenie otca navrhovateľa v sume 27,66 € bolo konanie zastavené a ministerstvo bolo zaviazané nahradiť navrhovateľovi trovy konania v sume 36,36 €. Krajský súd poukázal na to, že okrem prípadov nerozlučného spoločenstva účastníkov konania vystupujúcich v konaní na jednej strane v zmysle § 91 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, nemožno nikoho nútiť, aby podal žalobu spoločne s inými osobami. Žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku neukladá žalobcom, ktorí majú určité nároky voči tomu istému žalovanému, aby si tieto uplatňovali spoločnou žalobou. Rovnako tak jedine žalobca ako „pán sporu“ je taktiež oprávnený určovať rozsah, v akom si uplatní svoje nároky voči žalovanému. S výnimkou obligatórne spojených konaní uvedených v § 113 OSP si žalobca môže slobodne vybrať, či si viacero nárokov uplatní voči tomu istému žalobcovi v rámci jedného konania alebo či bude iniciovať viacero súdnych konaní, prípadne sa môže rozhodnúť, že si niektoré nároky neuplatní vôbec. Uviedol tiež, že ak si navrhovateľ uplatnil svoje nároky voči ministerstvu dvomi samostatnými návrhmi, nemožno to považovať za konanie navrhovateľa vedené s úmyslom spôsobiť škodu protistrane. Navrhovateľ týmto konaním len využil svoje právo určovať predmet a rozsah konania pri uplatňovaní svojich nárokov. Krajský súd bol tiež toho názoru, že právny zástupca navrhovateľa svojím konaním nepostupoval v rozpore s profesijnou etikou advokáta, neporušil žiadne právne predpisy a jeho konanie nevykazuje ani znaky zneužitia práva alebo jeho šikanózneho výkonu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu, resp. jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľ je presvedčený, že mu mala byť priznaná ako úspešnému účastníkovi náhrada trov konania.

Krajský súd v napadnutom uznesení zhrnul dôvody rozhodnutia okresného súdu, ako aj odvolacie dôvody ministerstva, uvádzajúc:

„Návrhom na vydanie platobného rozkazu, doručeným súdu prvého stupňa dňa 30. 03. 2012 sa navrhovateľ domáhal zaplataenia 93,01 eura s príslušenstvom, po pripustení jeho čiastočného späťvzatia uznesením č. k. 24 C/123/2012-32 zo dňa 21. 11. 2012, sa navrhovateľ voči odporcovi domáhal zaplataenia úroku z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 93,01,- eura od 29. 12. 2011 do zaplataenia.

Podaním doručeným súdu prvého stupňa dňa 21. 01. 2013 vzal navrhovateľ svoj návrh na začatie konania v celom rozsahu späť s odôvodnením, že odporca navrhovateľovi príslušenstvo v uplatnenej výške už uhradil.

O trovách konania, ktoré v tomto prípade predstavujú výlučne trovy právneho zastúpenia navrhovateľa, súd prvého stupňa rozhodol podľa ust. §-u 146 ods. 2 druhá veta O. s. p., podľa ktorého ak sa pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný

dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca. Navrhovateľovi súd prvého stupňa z uvedeného dôvodu priznal náhradu trov konania vo výške 97,10 eura.

Odporca vo svojom odvolaní okrem iného uviedol, že priznanie trov právneho zastúpenia advokátovi nielen v príkrom rozpore s dobrými mravmi, ale aj v rozpore so zákonom č. 586/2003 Z. z. o advokácii, zákona číslo 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní ako aj ustanoveniami O. s. p. Advokát má byť povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné, pričom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb. Advokát nesmie znížovať dôstojnosť advokátskeho stavu a je povinný dodržiavať pravidlá profesijnej etiky. Podľa ust. § 18 ods. 5 zák. č. 586/2003 Z. z. odmena advokátovi nepatrí za tie úkony, pri ktorých nepostupoval s odbornou starostlivosťou.

Odporca v odvolaní... uviedol, že právny zástupca pri uplatňovaní nárokov na súde, ktoré boli u odporcu uplatnené jednou žiadosťou nepostupoval s odbornou starostlivosťou, keďže jeho úkony v tomto smere nevykazujú známky hospodárnosti poskytovania právnych služieb.

V odvolaní odporca poukázal aj na fakt, že v danom prípade došlo k porušeniu zásady hmotného aj procesného práva, zákazu zneužitia práva, pričom jedným z prípadov zneužitia procesného práva je aj šikanózne konanie, ktoré sa od obyčajného zneužitia práva odlišuje tým, že je vedené s priamym úmyslom spôsobiť protistrane škodu.

Vo svojom vyjadrení navrhovateľ najmä uviedol, že podrobné vysvetlenia svojho postupu už nemusí podrobne zdôvodňovať, pretože podrobné vysvetlenie už urobil opakovane Krajský súd Bratislava v iných uzneseniach rozhodujúcich obdobné konania.

Na doplnenie navrhovateľ uviedol, že má dôvody, prečo žalovať jednotlivé položky samostatne. Odporca v šesťmesačnej zákonnej lehote na žiadosť o odškodnenie vôbec nereagovala. Po podaní žalôb odporca zaujímal k jednotlivým položkám rozdielne stanoviská. Podľa jeho názoru je teda zrejmé, že každá položka si vyžaduje vlastný spôsob dokazovania

Odvolací súd sa nestotožňuje s postupom súdu prvého stupňa pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov právneho zastúpenia v tomto prípade. Odvolací súd sa stotožňuje

s argumentáciou odporcu uvedenú v odvolaní, že v tomto prípade nebol postup navrhovateľa zastúpeného právnym zástupcom v súlade so zákonom č. 586/2003 Z. z. keď skutočne právny zástupca konal v rozpore so zásadou účelnosti a hospodárnosti konania. V rozpore s touto zásadou je taký postup účastníka konania a prípadne jeho právneho zástupcu, keď sa viacerými návrhmi domáha nároku, ktorý možno uplatniť jednou žalobou. Požiadavka na účelnosť a hospodárnosť konania pritom nekoliduje s dispozičnou zásadou procesného práva. Je skutočne len na navrhovateľovi koho bude žalovať a akým spôsobom avšak aj takýto postup musí byť v súlade s ostatnými zásadami súdneho konania.

Prípadným nesprávnym postupom odporcu pred podaním žaloby v tom, že nárok navrhovateľa neuspokojil bez podania žaloby nemožno ospravedlniť tiež nesprávny postup pri uplatnení nároku súdnou cestou. Odvolací súd nespochybňuje právo navrhovateľa v súdnom konaní žalovať subjekt ktorý si vyberú a spôsobom aký uznajú za vhodné, ale musia si byť vedomí toho, že v prípade ak súd bude spôsob uplatnenia nároku považovať za nehospodárny, že im neprizná náhradu trov konania ako v tomto prípade.

Podľa § 142 ods. 1 O. s. p. súd prizná náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. V tomto prípade má odvolací súd za to, že postup navrhovateľa prostredníctvom svojho právneho zástupcu nebolo účelným uplatňovaním práva.

Z týchto dôvodov odvolací súd, rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa ust. § 220 O. s. p., zmenil a aplikáciou § 150 ods. 1 O. s. p. navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania tak, ako uviedol vo výroku tohto uznesenia.“

Ústavný súd zastáva názor, že argumentáciu krajského súdu možno považovať za dostatočnú a presvedčivú. Nemožno teda dospieť k záveru, podľa ktorého by rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania malo byť arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Na uvedenom závere nič nemení okolnosť, že sťažovateľ je iného názoru. Jeho odlišný právny názor totiž nemôže sám osebe bez ďalšieho zakladať porušenie práv podľa označených článkov listiny a dohovoru.

Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že v danej veci sa má postupovať v zmysle § 146 ods. 2 OSP, keďže zastavenie konania

zavinilo nad akúkoľvek pochybnosť ministerstvo, ktoré o žiadosti o odškodnenie v zákonnej lehote nerozhodlo, čím vznikla na strane sťažovateľa nutnosť uplatniť nárok súdnou cestou. Sporná bola vo veci naproti tomu interpretácia a aplikácia § 142 ods. 1 OSP v spojení s § 150 ods. 1 OSP krajským súdom týkajúca sa účelnosti postupu sťažovateľa, ktorý uplatnil viacero nárokov proti ministerstvu samostatnými návrhmi.

Podľa § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 150 ods. 1 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Vo všeobecnosti platí, že pochybenia pri rozhodovaní o náhrade trov konania spravidla nedosahujú samy osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citel'ne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo, a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom, alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013).

Základnou zásadou uplatňovanou pri náhrade trov konania je zásada zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu). Účastník konania, ktorý v spore uspel, má nárok na náhradu trov tohto konania. Výnimku z uvedeného pravidla ustanovuje § 150 ods. 1 OSP, podľa ktorého ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd úspešnému účastníkovi náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. V § 150 ods. 1 OSP sa uvádzajú podľa

názoru ústavného súdu dôvody hodné osobitného zreteľa skôr vo všeobecnej rovine s tým, že ustálenie konkrétnych dôvodov hodných osobitného zreteľa je vecou posúdenia súdu v jednotlivom prípade. Napriek tomu je napríklad v tomto ustanovení konkretizované, že dôvodom hodným osobitného zreteľa je aj okolnosť, či úspešný účastník konania uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patrí.

Z pohľadu ústavného súdu treba považovať za rozhodujúce, že krajský súd svoj právny názor primerane odôvodnil a pri aplikácii § 142 ods. 1 a § 150 ods. 1 OSP nepostupoval arbitrárne, rešpektoval zmysel a účel uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Argumentácia krajského súdu rešpektuje pravidlá logiky a nie je vnútorne rozporná, predstavuje tak jeden z možných spôsobov právneho posúdenia uvedeného skutkového stavu.

Podľa názoru ústavného súdu § 150 ods. 1 OSP je takým ustanovením, ktoré dáva relatívne široké medze pre sudcovské uváženie, resp. sudcovský zmysel pre spravodlivosť. Takúto povahu tohto ustanovenia zreteľne dokumentujú aj viaceré rozhodnutia krajského súdu, na ktoré sťažovateľ poukázal. Kým v niektorých sa dospieva k záveru o neúčelnosti takeho postupu, keď účastník uplatní viaceré nároky vyplývajúce z rovnakého právneho predpisu samostatnými návrhmi (napr. aj v teraz skúmanej veci krajského súdu sp. zn. 5 Co 312/2013), v iných rozhodnutiach krajský súd takýto postup hodnotí tak, že neporušuje zásady účelnosti a hospodárnosti konania (napr. vo veciach krajského súdu sp. zn. 5 Co 259/2013 a sp. zn. 6 Co 18/2013).

Ústavný súd ďalej dodáva, že nespochybňuje, že za určitých okolností možno k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dospieť aj v súvislosti s námietkami sťažovateľa smerujúcimi proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu o náhrade trov súdneho konania.

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ vo svojej podstate namieta to, že krajský súd mu nepriznal náhradu trov

konania (právneho zastúpenia), ktorá podľa jeho vyčíslenia predstavuje sumu 97,10 € (oprávnenosť výšky uplatnenej náhrady trov konania ústavný súd neposudzoval, pozn.). Vyčíslená suma trov konania zjavne nedosahuje ani trojnásobok minimálnej mzdy, teda sumy, ktorá je aj vo sfére všeobecného súdnictva považovaná za bagateľnú (pozri § 238 ods. 5 OSP, ktorý ustanovuje trojnásobok minimálnej mzdy ako podmienku prípustnosti dovolania proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu vo veciach týkajúcich sa peňažného plnenia).

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že ak sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytnutie ústavnoprávnej ochrany sťažovateľovi prichádza do úvahy len v celkom mimoriadnych prípadoch, keď relevancia námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému rozhodnutiu v kontexte posúdenia eventuálneho porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru umožňuje dospieť k záveru, ktorý odôvodňuje vyslovenie porušenia označených práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 358/09, IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011). V posudzovanej veci takúto intenzitu pochybenia zo strany krajského súdu, ktorá by dosiahla ústavnoprávny rozmer, ústavný súd nezistil, čo taktiež zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2014